

Št. 1-12

informativni

glasilo ravenskih železarjev

fuzinar

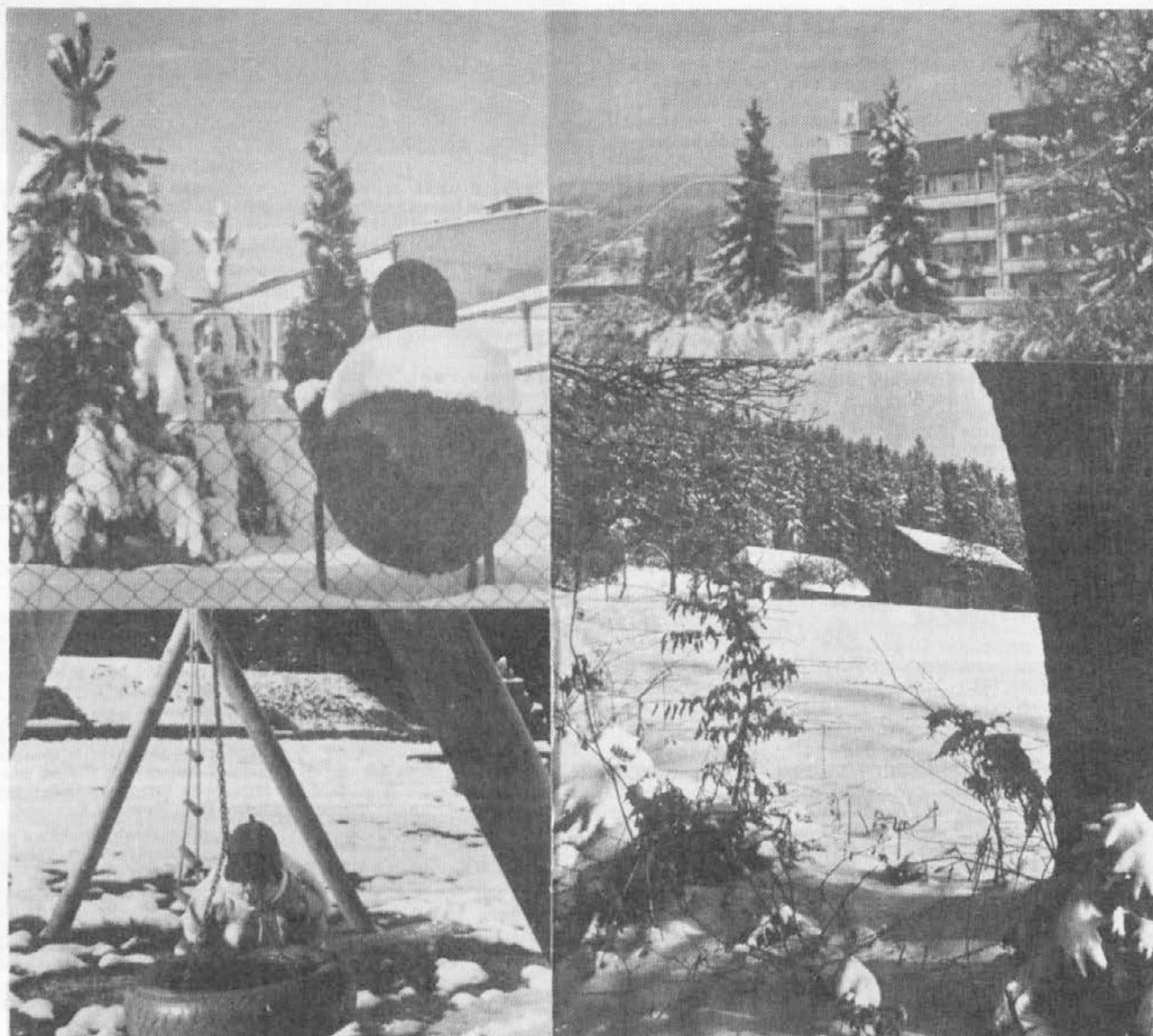
N 1159/1994

Poštnina plačana pri poštni
62390 Ravne na Koroškem

Leto XXXI

Ravne na Koroškem, januar 1994

Št. 1

Srečno, zdravo in uspešno
leto 1994

NAŠE DELO

OKTOBER

Jeklarna je izdelala 9085 ton jekla v elektroobločnih pečeh in 230 ton jekla na napravi EPŽ in je tako izpolnila 84,6 odst. načrta. S pečjo UHP zaradi pomanjkanja naročil od 12.10. do 20.10.1993 niso obratovali in so izpolnili le 75 odst. načrtovane proizvodnje jekla.

Za **Valjarno** je bil oktober uspešen. Oskrba z vložkom je bila zadovoljiva, težave so bile le pri posameznih materialih s posebnimi zahtevami. Kvalitetno se je proizvodni asortiment močno pomaknil v smer srednje in visoko legiranih jekel, kar je zahtevalo večji obseg toplotnih obdelav in adjustažnih postopkov, vključno s kontrolo. Na tem segmentu proizvodnega procesa v Valjarni so se pojavljala ozka grla, ki botrujejo terminskim zaostankom pri dobavah jekla njihovim kupcem. Predvsem v adjustaži se je povečal obseg dela, vzporedno pa se je izjemno povečal bolniški stalež. Začasno so zaposlovali delavce iz Logističnega centra.

V oktobru je **Kovačnica** prejela 2485 ton vložka. Skovali so 1904 tone odkovkov, od tega je bilo 229 ton uslug, toplotno pa so obdelali 1826 ton. Mesečna tonažna odprema je bila v tem mesecu največja v letu, tako da so v kumulativni dosegli 90 odst. načrtovane odpreme. Zaradi povečane proizvodnje so se povečale tudi medfazne zaloge.

Jeklovlek v oktobru ni dosegel dvanajstine letnega načrta, so pa dosegli 99 odst. mesečnega načrta odpreme. Skupna proizvodnja je znašala 520 ton. Vzroki za nedoseganje plana so še vedno pomanjkanje naročil in zaostanki.

Stroji so v obratu **Strojegradnja** imeli kasnitev livarskega vložka za EMUCO, le ta pa je bil kvalitetno slab, kasnila je tudi dokumentacija za CPS.

V obratu **Individualna proizvodnja** so nastale kasnitve pri toplotni obdelavi in vložku iz Livarne, ni pa bilo tudi odpreme iz zalog za Sisak.

Valji so imeli okvaro stroja NC, prav tako je kasnil

vložek. 15 odst. izpada so imeli zaradi bolniške. Pokvarjen je bil še indukcijski kalilni stroj.

Noži so ustvarili 53,8 tone proizvodnje v vrednosti 452744 \$. Od tega je bilo 1,6 tone za domači trg, 52,2 tone pa za izvoz.

Probleme so imeli z nepravočasnimi dobavami vložka iz Valjarne. V proizvodnji je bilo 1345 ur zasvojev, od tega 631 pri brušenju in 714 ur v mehanski obdelavi.

PRODAJA

V **Metalu** so v oktobru prodali 5.201,6 tone izdelkov v vrednosti 505,5 milijona SIT.

Količinski plan so uresničili 98-odstotno, finančni 91-odstotno.

Na slovensko tržišče so prodali 2.352,4 tone za 219,6 milijona SIT, na tuja tržišča pa 2.790,8 tone za 280,1 milijona SIT in v nekdanje republike Jugoslavije 58,4 tone za 5,8 milijona SIT.

Vseh naročil zaradi "ozkega grla" v toplotni obdelavi in adjustaži **Valjarne** niso mogli izpolniti. Primanjkovalo pa je tudi enostavnih naročil, saj so premalo zasedene zmogljivosti za izdelavo toplotno neobdelanih jekel.

UVOZ

Za zagotovitev minimalne proizvodnje so v oktobru uvozili repromaterialov in rezervnih delov za 2,2 milijona DEM.

Ponovno pa se je v inozemstvu pojavljala dolga SŽ tudi za dobavitelje Metala zaradi nepravočasnega pokritja prek kreditne linije LBS Kopo Int., New York.

Inozemski dobavitelji so jih dnevno opozarjali, da kolikor dolga ne bodo poravnali, jim bodo ustavili nadaljnje dobave. Prav tako je izključeno, da bi ti dobavitelji pristali na nadaljnje dobave brez kritja. Pred odpremo blaga zahtevajo plačilo ali pa zavarovanje plačil v obliki garancij.

Jeklolivarna je uvozila za 171.842 \$ repromaterialov in rezervnih delov. Devizno financiranje so zagotovili z rednim uvozom prek firme luenna. Težave so nastajale zaradi dolgih dobavnih rokov dobaviteljev.

(Nadaljevanje na 8. strani)

ODSTOTKI DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE

	SKUPNA PROIZVODNJA		ODPREMA		FAKTURIRANA REALIZACIJA		IZVOZ	IZVOZ		SLOVENIJA	
	TON		TON		SIT		\$	SIT		SIT	
	oktober	zbir oktober	oktober	zbir oktober	oktober	zbir oktober	oktober	oktober	zbir oktober	oktober	zbir oktober
JEKLARNA	95,9	77,9	59,2	71,7	154,1	108,2	382,5	69,2	464,8	83,7	0,0
VALJARNA	79,3	69,8	75,5	67,0	93,0	78,3	104,3	75,8	126,3	85,2	52,2
KOVAČNICA	124,0	84,2	78,9	69,0	84,3	70,8	115,5	87,1	139,4	98,2	46,6
JEKLOVLEK	56,1	62,4	52,5	63,6	60,8	65,9	54,8	67,7	66,4	75,5	35,9
SŽ METAL	88,1	73,8	73,2	67,0	87,2	75,5	95,5	75,1	115,6	84,4	48,3
SŽ JEKLOLIVARNA	93,7	69,1	103,0	72,3	113,7	75,0	120,5	79,9	145,7	91,5	45,9
TSD	75,8	137,8	88,3	117,0	37,8	94,3	22,4	91,3	27,2	107,1	74,7
KALILNICA					134,9	102,7	0	113,6	0,0	128,5	35,3
ORODJARNA	48,7	64,8	51,5	68,3	39,7	58,6	48,4	67,4	59,2	74,6	30,6
PNEVMATSKI STROJI	52,5	81,5	52,4	83,4	87,9	77,2	66,3	66,9	79,4	73,3	122,4
VZMETARNA	64,9	57,0	70,2	59,1	81,2	74,0	24,5	34,6	30,5	38,3	123,6
SŽ STO	64,5	77,6	70,6	74,2	60,5	80,4	33,5	76,6	40,6	88,0	77,3
SŽ STROJI	116,8	91,1	112,0	87,5	136,2	90,4	143,6	87,3	173,0	99,4	38,9
SŽ NOŽI	114,4	110,9	143,3	110,2	152,7	124,4	134,4	111,7	165,6	126,8	79,4
SŽ ARMATURE	88,9	108,5	91,1	112,5	104,1	103,6	83,8	96,9	103,4	109,9	174,2

N 1159 / 1996

VALJARNA

30 LET SREDNJE PROGE

V začetku aprila leta 1960 je bil sprejet investicijski program pospešenega razvoja do takrat majhne, vendar že znane in uspešne Železarne Ravne.

Program je obsegal:

- povečanje talilniških zmogljivosti v jeklarni
- povečanje in posodobitev toplopredelovalnih zmogljivosti v valjarni
- povečanje toplopredelovalnih zmogljivosti v kovačnici
- povečanje energetskih pre-tvorbni in distribucijskih naprav
- pridobitev transportnih sredstev in ureditev komunikacij.

Na podlagi državnih garancij za samofinanciranje je bila 28. 5. 1960 sklenjena pogodba z Jugoslovansko investicijsko banko, 18. 9. 1961 pa tudi z Jugoslovansko banko za zunanjo trgovino. Na ta način je bilo pridobljenih 4,8 mia din ali 16,6 mio dolarjev kreditnih sredstev (1 \$ = 4 DEM = 300 din).

Denarna sredstva so dobile:

- jeklarna (25-t EOP z opremo in žerjavom) 1,17 mio \$
- kisikarna-670 Nm³/h (z akumulacijo in omrežjem) 1,1 mio \$
- valjarna (proga Ø 550 z opremo in pečmi) 10,0 mio \$ (razmerje med domačo in uvoženo opremo je bilo 60:40)
- elektroenergetika in energetika (vodovod Prevalje - železarna, kompresor, pl. generatorji) transportna infrastruktura 1,4 mio \$
- kovačnica (1800 t stiskalnica, manipulator 2,33 mio \$.

Kljub temu, da je bilo obilo tehnične dokumentacije izdelane v železarni, je bilo zaradi obsežnosti projekta treba vključiti tudi preskušene slovenske in jugoslovanske projektantske firme. Podobno je bilo tudi pri gradbenih delih, izdelavi in montaži jeklenih konstrukcij, strojne, električne in energetske opreme. Od slovenskih firm lahko naštejemo najpomembnejše: Gradis, EM - Hidromontaža, IMP - Toplovod, Litostroj, TŽV Boris Kidrič, STT, Elektrosignal.

Dobavitelji uvožene opreme so bili:

- italijanska firma "Tagliaferri" - 25-t EOP

Direktor Valjarne
Stanko Triglav, dipl. inž.:

"Proizvodni asortiment za jeklarski butik"

Pretekli mesec je naša nova valjarna praznovala 30-letnico obstoja. Kljub tako dolgemu, praktično neprekinjenemu obratovanju so jo skrbni vzdrževalski posegi ohranili v zelo dobrem kondicijskem stanju.

Bilo je obdobje, ko je strokovni svet prisegal samo na kontinuirno postavljene valjarne, medtem ko je linijsko postavljene (kakršna je naša) razglašal za staro šaro.

Obdobje recesije v jeklarstvu je pokazalo, da imajo možnost preživetja tudi male fleksibilne valjarne s širokim kvalitetnim in dimenzijskim asortimentom, saj so sposobne pokrivati tržne niše na neusmiljenem trgu velikih.

Prav tu vidim izjemne možnosti za našo valjarno, ki je vpeta v proizvodno verigo jeklarske proizvodnje na Ravnah in predela praktično 3/4 vsega tu proizvedenega jekla.

Za uspešno borbo s konkurenco na trgu bomo morali posodobiti nekatere izrabljene ter zastarele sklope in naprave, obenem pa investirati v prepotrebne kontrolne naprave (kontrolna linija) in posodobiti toplotno obdelavo s konti pečjo z zaščitno atmosfero. Obdobje, ko smo čez noč izgubili dotedanji trg, nas je prisililo preizkusiti svoje sposobnosti na zahtevnem zahodnem trgu. Proizvodni asortiment je bilo treba premakniti močno v smer srednje in visokolegiranih jekel z vsemogočimi posebnimi zahtevami. Uspešno smo prestali tudi to obdobje prilagajanja, o čemer pričata naš sedanji delež izvoza in proizvodni asortiment, ki mu upravičeno lahko rečemo jeklarski boutique.

Prepričan sem, da sedanja oprema s prej naštetimi posodobitvami kot celota ustreza proizvodnji zahtevnega asortimenta. Na voljo je tudi potrebno tehnološko znanje. Izhod iz krize bomo morali iskati in najti predvsem s popolno kontrolo in obvladovanjem stroškov, kar pa je seveda najtesneje povezano z obvladovanjem proizvodnih procesov.

Potreben bo predvsem ustvarjalni dialog vseh zaposlenih s ciljem: ustvariti profitabilno OE, ki bo sposobna preživeti tudi prihodnjih 30 let.

- švedska firma "Morgardshammer" - valjavska proga Ø 550
- avstrijska firma "Ellin" (elektro oprema)
- nemška firma "Offag" - 15-t ogrevalna peč (2 kom)
- nemška firma "Schlomann" - 1800-t stiskalnica - hidravlična oprema
- nemška firma "Dango Dienenthal" - 8,5-t manipulator

- italijanska firma "SIO" - kisikarna, 670 Nm³/h
 - švedska firma "Atlas - Copco" - kompresor, 55 m³/min
 - 5 plinskih generatorjev je rekonstruirala madžarska firma Gabor Aron.
 Celotna površina barakarskega naselja in skrbno obdelanih vrtov se je spremenila v veliko gradbišče nove

DOSEDANJI DIREKTORJI VALJARNE

Marjan OSOLE, dipl. inž.
 Ferdo VIZJAK, dipl. inž.
 Jože ŽUNEC, dipl. inž.
 Anton RADUŠNIK
 Marjan BLAŽIČ, inž.
 Sead KARADŽA, dipl. inž.
 Stanko TRIGLAV, dipl. inž.

valjarne. Zgrajena je bila visoka industrijska hala, ki je jeseni leta 1962 sprejela množico pridnih monsternih rok. Te so ob umnem vodenju v dobrem letu dokončale smeje, vizionarske zamisli takratnega vodstva železarne, ki sta mu poveljevala glavni direktor Gregor Klančnik (7. novembra 1993 je praznoval svoj 80. rojstni dan - čestitamo!) in že pokojni tehnični direktor Franjo Mahorčič. Odgovorni vodja projekta pa je bil Marjan Osole.
 Velik del strojne in elektro montaže so poleg zunanjih izvajalcev opravili tudi delavci strojnega remonta (SGV) in elektro obrata (ETS).

ZVESTOBA VALJARNI

V Valjarni od otvoritve srednje proge do se-daj neprekinjeno dela naslednjih 15 sodelavcev:

Štefka BOŽIČ
 Rudolf GERDEJ
 Marija GRABNER
 Anton HORVAT
 Alojz HRAŠAN
 Franc JESENEK
 Mihael KOKALJ
 Lazo MIŠEVSKI
 Friderik MLAČNIK
 Edvard NOVINŠEK
 Drago POLANC
 Oton PUR
 Bogomir PUŠNIK
 Anton ROTOVNIK
 Elizabeta URNAUT.

Za 30-letno zvestobo se njim, vsem upokojenim delavcem valjarne in vsem, ki so bili s svojim delom povezani z nastajanjem in obstajanjem valjarne, vsi sedaj aktivni in zagnani valjarji zahvaljujemo.

Tabela1: Poslovanje Valjarne v letih 1960 - 1993

LETO	STEVIL DELAVCEV	SKUPNA PROIZVODNJA	BLAGOVNA PROIZVODNJA	IZPLEN	IZVOZ		
					ton	&	odstotek
	1	2	3	4	5	6	7
1960	215	34489	10756				
(1964)	313	64811	22124				
1965	299	81801	27268				
1970	332	166359	66880				
1975	359	205377	88365				
1980	430	230642	90288				
1985	459	237937	109427	70,4	21205,6	8724	35
(1987)	477	222116	84422	70,1	13282,0	8330	26
1990	423	153718	57873	68,7	8682,6	11370	16
1991	378	99156	36964	72,9	10526,6	7987	14
1992	386	98653	43405	70,1	23781,6	15100	36

4,5,6,7 - ni podatkov za predhodna leta
 7 - delež izvoza Valjarne v skupnem izvozu Železarne Ravne

EM/ton

Ob slavnostni otvoritvi srednje proge, ki je bila 29. novembra 1963, in v novoletni poslanici za leto 1964 je direktor Klančnik med drugim zapisal:

Nove zmogljivosti za leto 1964 nas zavezujejo izdelati za 60 mio \$ prodaje (18 mia din) oziroma 5 mio \$ mesečno. Odpraviti bo treba naše notranje pomanjkljivosti, predvsem pa bomo morali odgovorneje obravnavati in zmanjševati zaostanke dobav našim kupcem. Ti ne nastajajo zgolj zaradi nerealno sklenjenih pogodb, temveč v glavnem izvirajo iz nereda in nezadostnega prizadevanja v obratih (o podobnih, če že ne enakih ugotovitvah se prerekamo tudi danes; op.p.).

Povečanje proizvodnih zmogljivosti je pomenilo tudi povečanje števila zaposlenih predvsem v zadnjem četrtletju. Na začetku leta 1963 nas je bilo 2630, na koncu leta pa 2931. Kljub temu, da je splošen interes po dodatnem zaposlovanju, pa morajo nove zaposlitve zagotavljati povečanje produktivnosti in boljši poslovni rezultat. Le to lahko pomeni tudi višje osebne dohodke. Ti so obenem tudi gonilo uspešne proizvodnje. Če bomo v letu 1964 dosegli načrtovano vrednost naše blagovne proizvodnje (60 mio \$), bodo OD od sedaj poprečnih 42.000 din (140 \$ ali 560 DEM) narasli do 50.000 din (167 \$ ali 670 DEM) ali za 19 odstotkov.

Sedanji investicijski program pa za nadaljnjo rast tovarne plemenitega jekla nadaljujemo z novimi investicijami. Vrednost 5 let trajajočega programa je 18,5 mia din (60 mio \$), ki se je na podlagi nekaterih že podpisanih kreditnih pogodb začel uresničevati. Program zajema: novo jeklaro, težko progo - blooming v valjarni, novo vzmetarno, jeklovlek, težko mehnično delavnico, širitev kovačnice in jeklolarne, povečanje in posodobitev energetskih in elektro naprav pa tudi novo upravno zgradbo (povzeto po člankih Gregorja Klančnika v KF 1964, št. 1-2, str. 2-5, 7-9).

**Direktor Metala
Stanko Petovar, dipl.
inž.:**

"Naše naloge: obnova srednje proge, kakovost- na proizvodnja in prodaja"

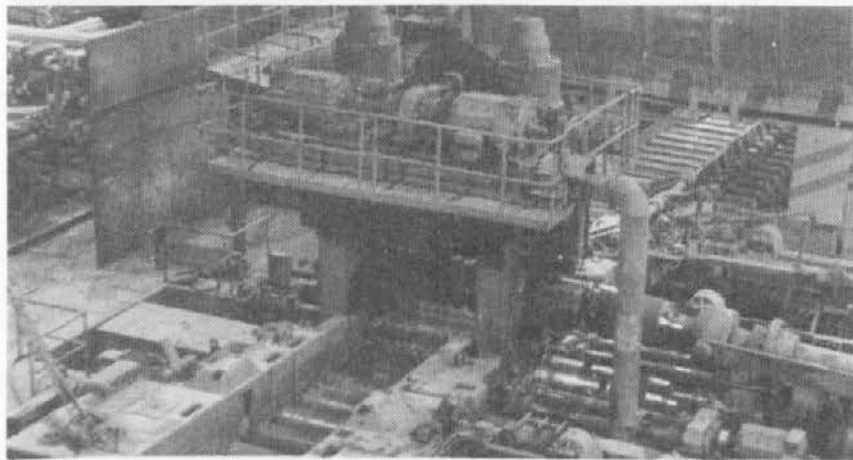
Z veseljem smo s sodelavci pregledovali razvoj valjarne. Ugotavljali smo, da je bilo načrtovanje valjarne pred 30 leti skrbno in strokovno pripravljeno. Valjavka proga namreč omogoča specifično proizvodnjo v količini in dimenziji. Tudi ostali del valjarne dopolnjuje te možnosti.

Danes bi si valjari - z menoj vred - želeli ponovitve investicije v vrednosti 60 mio DEM. V valjarni je treba obnoviti srednjo progo (pogon, vodila, ogrodje za ploščate izdelke), toplotno obdelavo (zaščitna atmosfera za orodna jekla), kontrolno - merilno opremo in kupiti še določene naprave, ki bi omogočile znižanje stroškov. Tako bi lažje preživeli obdobje svetovne jeklarske krize, ko ni pravih razmerij med cenami vhodnih materialov, stroški proizvodnje in tržno ceno izdelkov.

Naša skrb v začetku prihodnjih 30 let valjarne seveda ni osredotočena le na razvoj valjarne. Podjetje mora odpraviti ozka grla ne le v zmogljivostih, temveč tudi v kakovostnih omejitvah, in to od izdelave jekla v jeklarni, prek vroče predelave do hladne predelave in čim večje dodelave paličastega profilnega jekla.

Če tega ne bo ob prodanih količinah nad 80.000 t, ne bomo mogli zagotoviti dela za danes zaposlene. Upajmo, da nam bo uspelo oboje, tako delna obnovitev kakor prodaja, in bomo upravičili zaupanje današnjih slavilencev.

Ob koncu naj se zahvalim vsem, ki so prispevali k razvoju valjarne, posebej pa njim, ki vseh teh 30 let delajo ob valjavski progi.

Tako je valjavna leta 1969 pridobila težko progo z globinskimi pečmi Elpit in lahko progo, ki je nadomestila in dopolnila program stare valjarne. Posodobljena je bila tudi čistilnica z novimi brusilnimi stroji centromaskini in kasneje s kontrolno linijo TIEDE.

Po zgraditvi sodobnih garderobnih in pisarniških prostorov leta 1976 in prehodnega odpremnega skladišča leta 1986 je valjavna kot obrat dobila sedanjo podobo, v širini 75 m in dolžini 410 m. Skupaj z vzdrževalci prve linije, pridruženimi v letu 1993, je Valjavna konec leta 1993 zaposlovala 398 ljudi, ki so razporejeni v organizacijske enote:

- valjavna gredic
- valjavna profilov
- toplotna obdelava
- adjustaža in odprema
- delavnica valjev in armatur
- strojno vzdrževanje
- elektro vzdrževanje

- vodstvo s službami: priprava dela, razvoj tehnologije, materialno gospodarjenje in obdelava kazalcev poslovanja.

Valjavna je obrat podjetja Metal Ravne, d.o.o., ki je pomembna sestavina koncerna Slovenske železarne v lasti države Slovenije.

Preteklost Valjarne je ozko povezana z rastjo celotne železarne v obliki - za preteklost značilne - solidarnosti. Ta je bila ob vlaganjih v kraju, občini, regiji, republiki Sloveniji dokazljivo obsežna, tako da je bila v zadnjih 15 letih pozabljena lastna posodobitev. Ta primanjkljaj v današnjih krutih, stvarnih

tržnih razmerah močno občutimo, saj zaradi tega nastaja obilica nepotrebnih stroškov, prerekanj in izgube dragocenega proizvodnega časa. Ponavljanje problemov in izrekanje podobnih ukrepov kot pred 30 leti za odpravo pomanjkljivosti pa nazorno dokazuje, da je 30 let veliko ali pa tudi ne. Zagotovo pa ne toliko, da bi ravenski valjarski boutique zaprli, kajti za "konfekcijo po meri" so se kupci vedno našli in se tudi bodo, vendar jih bomo morali poiskati sami.

Lojze Janežič

OB 30. OBLETNICI KISI-KARNE

"NAJVEČJA KISI-KARNA V SLOVENIJI - NA RAVNAH" je naslov članka, ki ga je objavil Anton Vehovar leta 1964 v Koroškem fužinarju, št. 8-10. Zaradi naraščajoče porabe kisika za proizvodnjo jekla je bila leta 1961 sprejeta odločitev, da se na Ravnah postavi nova naprava za proizvodnjo kisika z zmogljivostjo, ki bo zadoščala (z upoštevanjem razvoja Železarn Ravne) za nekaj naslednjih let, saj je bila zmogljivost stare kisikarne - okrog 30 m³/h kisika - veliko premajhna in so morali tekoči kisik s cisternami dovažati iz Ruš.

Leta 1963 je gradbeno podjetje Gradis postavilo novo zgradbo. Po montaži žerjava se je 23. septembra 1963 pričela montaža nove kisikarne v Železarni

Ravne. Oprema je bila izdelana pri italijanski firmi SIO iz Milana, montažo celotne kisikove naprave, akumulacijskih jeklenk in cevovodov za kisik pa so pod vodstvom vodilnega monterja iz firme SIO opravili monterji firme SIO in podjetja "Elektroindustrija in splošna montaža Maribor" (Hidromontaža). Za Železarno Ravne je gradnjo in montažo nadzoroval Alojz Janežič.

Predvidevali so, da bodo naprave postavljali 75 dni, 15 dni pa naj bi trajal poskusni zagon. Kljub težavam, ki so opisane v skrbno arhiviranih poročilih o poteku montaže, so bila montažna dela končana v predvidenem roku, od 17. 12. do 23. 12. 1963 pa je bil uspešno opravljen poskusni zagon naprav v

navzočnosti vodilnega inženirja montaže iz firme SIO, predstavnikov Hidromontaže in Železarn Ravne. Zmogljivost naprave je bila 670 m³/h kisika s čistostjo 99,7 %. Deklarirana poraba električne energije je bila 1,09 kWh/m³ proizvedenega kisika. V zapisniku obratovodje takratnega Termoenergetskega obrata, Filipa Rožanca, je dne 10. 1. 1964 med drugim zapisano:

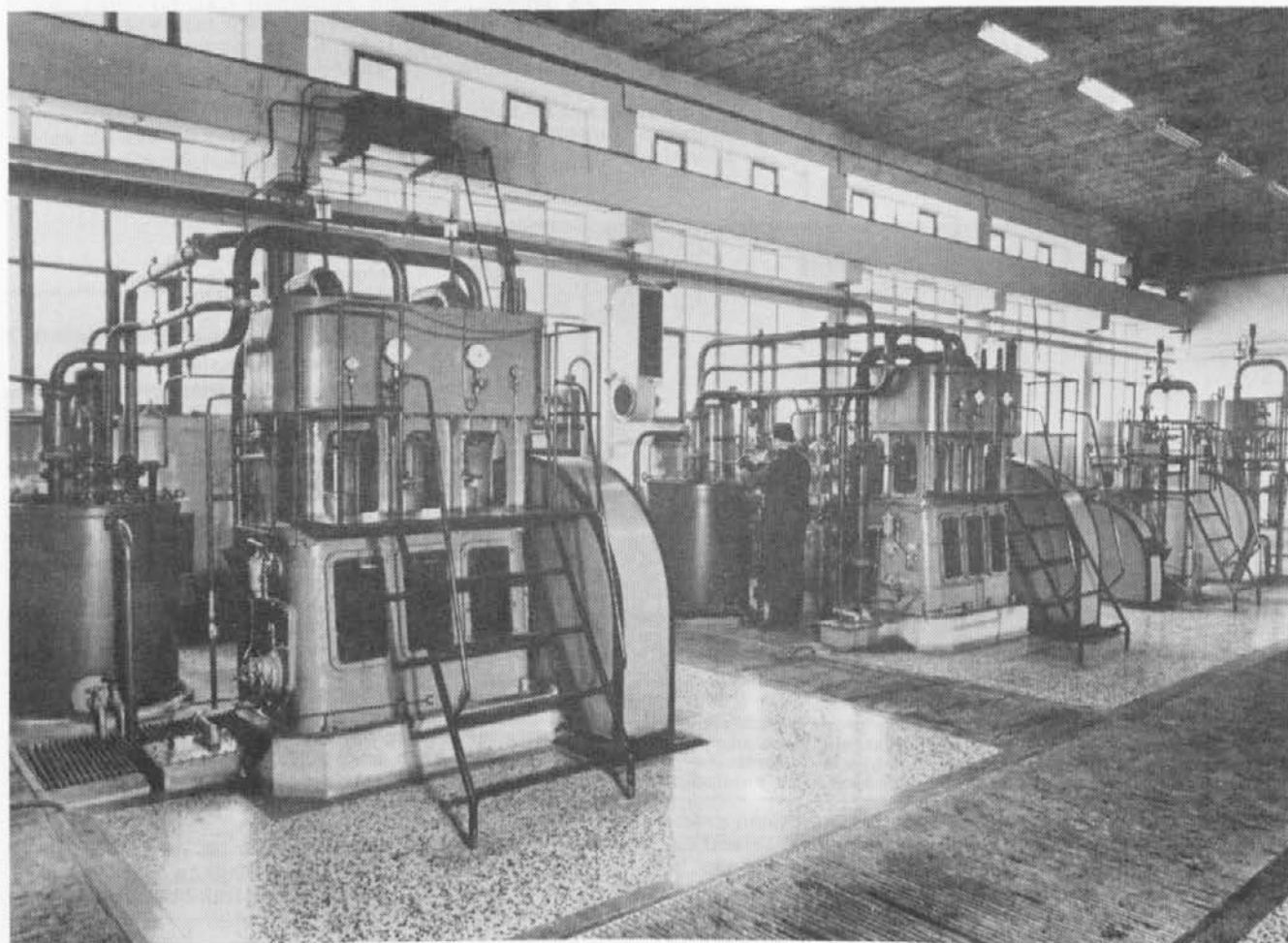
"Vsi predstavniki firme SIO so si zelo prizadevali, da je bila montaža kvalitetno in hitro izvedena ter so pri tem dnevno bili pri montaži navzoči vedno več kot normalnih 8 ur."

Pohvale za zelo kvalitetno in profesionalno montažo pa je pri obujanju

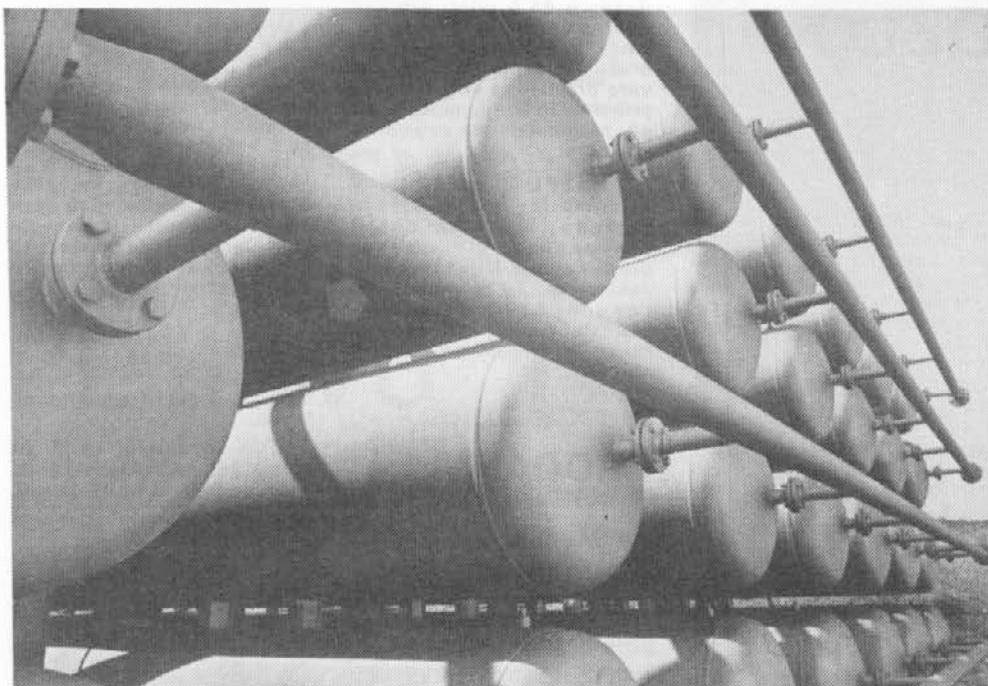
spominov izrekel Alojz Janežič tudi za podjetje Hidromontaža.

V omenjenem članku Antona Vehovarja je še zapisano:

"Na koncu ni mogoče mimo neumornega in skrbnega dela obratovodje termoenergetskega obrata Filipa Rožanca. Na stotine dopisov in brzojavk v vseh mogočih jezikih je šlo skozi njegove roke. Prav tako zasluži vse priznanje delovodja oddelka tehničnih plinov Lojze Janežič, ki je bil nenehno navzoč pri montaži, kjer je koordiniral delo gradbenikov, monterjev in prometnikov, istočasno pa še študiral vso napravo in njeno delovanje."

Kompresorji za kisik

Leta 1964 je bila kisikarna izkoriščena le okrog 30-odstotno, zato je zaradi varčevanja z energijo na začetku delovala le s 50-odstotno zmogljivostjo, ker sta konstrukcija in sistem izvedbe dopuščala polovično in polno proizvodnjo kisika. Preostali pridobljeni kisik so polnili v jeklenke in ga prodajali drugim podjetjem. Za novo kisikarno je bilo treba primerno usposobiti tudi strojnike, zato so leta 1962 odšli v Italijo na specializacijo (34 dni) Glavnik, Trunk in Rodošek.

Med montažo, ko je bilo mogoče natančno spoznavati napravo in tehnološki proces pridobivanja kisika, je z veliko zagnanostjo dopolnjeval svoje znanje predvsem Otmar Rodošek. Postal je predelavec v kisikarni. Do upokojitve je bil mentor strojnikom in vzdrževalcem, katerih zasluga je, da je naprava za pridobivanje kisika vseskozi nemoteno delala.

"Delo strojnikov v kisikarni je bilo na začetku med tednom organizirano v treh izmenah, ob nedeljah pa so delali po 12 ur. 1. julija 1964. leta so poskusno (za dobo 3 mesecev) kljub negotovanju pričeli delati v 4-izmenskem ciklusu, po 6-mesečni poskusni dobi pa so bili

strojniki s tako organiziranim izmenskim delom tako zadovoljni, da je pri tem tudi ostalo," se spominja Alojz Janežič.

Poraba kisika se je s povečevanjem proizvodnje jekla večala, veliko pridobitev za Železarno Ravne pa je izkoristila tudi širša okolica (EMO in Plamen iz Celja, TAM Maribor, Rudnik Mežica, Bolnica Slovenj Gradec itd.), saj so v industriji vedno bolj uporabljali kisik, napolnjen v jeklenke. Prodali so nad 100 jeklenk kisika na dan.

Vsa leta od začetka obratovanja v kisikarni ni bilo večjih strojelomov, brez nezgod pa tudi ni šlo. Težave so se pojavile takoj po preizkusnem zagonu, januarja 1964. leta, ko je zamrznila voda v hladilnih komorah 1. stopnje kompresorja in je počilo ohišje, vendar so ga predstavniki firme SIO popravili na stroške garancije. Leta 1982 je prišlo do eksplozije kolone za proizvodnjo kisika, februarja 1983 pa je popravljena kolona spet začela obratovati. Leta 1988 je nastal požar na napravi za sušenje kisika, vendar je bila reakcija navzočih delavcev pravočasna in strokovna, intervencija poklicnih gasilcev pa dovolj hitra, da ni bilo večje materialne škode.

Zaradi izrabljenosti

smo kupovali v Rušah), je bil leta 1991 opravljen generalni remont batnega zračnega kompresorja Ter-momeccanica (zamenjava cilindrov, batnih obročev itd.), zmogljivost naprave pa se je povečala do maksimalno 600 m³/h kisika, kar je približno 90 % nazivne zmogljivosti naprave.

Ko so bili pred leti na Ravnah predstavniki firme SIO, so bili med ogledom kisikarne presenečeni, da te "njihove" naprave še normalno obratujejo, pa tudi strokovnjaki iz firme MESSER - GRIESHEIM iz Avstrije, kjer nabavljamo tekoči argon, so pri ogledu kisikarni pripisovali muzejsko vrednost.

Odlično poznavanje naprav in skrbno vzdrževanje še po 30 letih obratovanja omogočata cenovno konkurenčno proizvodnjo kisika, zmogljivost naprave pa je za sedanje potrebe Železarne Ravne še vedno dovolj velika.

Inž. Anton Vučko

OSKRBA Z ENERGIJO

V OKTOBRU IN NOVEMBRU

V oktobru in novembru so bili porabniki dobro oskrbljeni tako s primarnimi kot sekundarnimi energenti. Motnje so nastale v novembru pri ogrevanju s kaloriferji v prizidku jeklovleka, v garderobi pri krčilnih strojih pa je zamrznila sanitarna voda. Obe napaki smo takoj odpravili - v jeklovleku Energetika, v Kovačnici pa VIP. Da bi preprečili zamrzovanje, smo na končnih vejah napeljav sanitarne tople vode, pare, hladilne in pitne vode zagotovili stalen pretok z odlivi v odtočni kanal. Na omrežju komprimiranega zraka pa se na kritičnih točkah ogrevajo odvajalci kondenzata in izpušča nabavni kondenzat.

Preventivne in načrtovane preglede smo opravili na vsem energetskem omrežju, tudi v mestu Ravne. Speljali smo nov vodovod hladilne vode čez Mežo ob mostu pri Translogu.

V oktobru smo začeli s centralnim ogrevanjem v družbah Železarne Ravne in v mestu Ravne. Za reden nadzor vsega omrežja smo uvedli tudi popoldansko izmeno.

V novembru smo zaradi pomanjkanja pitne vode vijačni kompresor Jager prekllopili s pitne na hladilno vodo. S tem smo dosegli tudi zmanjšanje stroškov obratovanja.

Na drugem vročevodnem kotlu smo namestili dodaten gorilnik za kurjenje odpadnih olj.

V obeh mesecih smo zbrali 263,2 m³ odpadne emulzije in iz nje pridobili 14.000 kg olja za sežig. Skupno smo zbrali 104.700 m³ odpadnih olj. Iz odpadnega nitro razredčila smo v oktobru z destilacijo pridobili 1.120 kg čistega nitro razredčila. Za skladiščenje odpadnih olj smo postavili dva 50-tonska rezervoarja.

Inž. Ferdinand Kotnik

NAŠE DELO

(Nadaljevanje z 2. strani)

NOVEMBER

V mesecu novembru je **Jeklarna** izdelala 7287 ton jekla v elektroobločnih pečeh in 143 ton na napravi EPŽ in tako izpolnila 82,6 odst. načrta.

Z 10-tonsko EOP so obratovali od 2.11. do 19.11.1993. Ko so opravili remont sten peči, pa so obratovali od 20.11. do 30.11.1993 in ustvarili 1967 ton jekla ali 115,7 odst. načrta. S pečo UHP so zaradi pomanjkanja naročil obratovali od 5.11. do 28.11.1993, nato pa so opravili remont peči. S surovinami so bili v novembru dobro založeni, imeli pa so nekaj napačnih raztalitev in šarž s previsokim odstotkom bakra.

November lahko štejejo v **Valjarni** za uspešen mesec, saj so na vseh področjih presegli oktobrske rezultate. Izdelali so več profilov, kupcem so odpremili več izdelkov in dosegli tudi boljši poslovni rezultat kot v prejšnjem mesecu.

Proizvodni asortiment se je še naprej nagibal v korist srednje in visoko legiranih jekel, kar je pomenilo, da se je širila potreba po toplotni obdelavi in kvalitetnejših ad-justažnih postopkih.

To jim je povzročalo težave pri zagotavljanju zadostne prepustnosti v posameznih fazah proizvodnje in je zahtevalo stalno optimiranje proizvodnega procesa. Kljub težavam jim je uspelo pomembno znižati zaostanke. Se vedno so se nadaljevale težave s čezmernim bolniškim staležem, predvsem v adjustaži Valjarne. Izpad zaradi bolniškega staleža so pokrivali z začasno zaposlitvijo ljudi iz Logističnega centra in z nadurnim delom.

V novembru je **Kovačnica** prejela 1739 ton vložka. Skovali so 1553 ton odkovkov, od tega je bilo 184 ton uslug, predvsem super zlitin za VDM; toplotno so obdelali 1633 ton materiala.

Mesečna odprema je znašala rekordnih 1732 ton, tako da so v kumulativni dosegli 94 odst. načrtovane odpreme. Zaradi povečane proizvodnje so se povečale zaloge, ki so znašale 2779 ton. Neuspela proizvodnja Kovačnice je bila tonažno 2,5 odst. glede na odpremo, neuspela proizvodnja Jeklarni pa 6,2 odst. Povprečna izkoriščenost kovaških agregatov je bila 93 odst.

Odprtih naročil so imeli še za 1240 ton, kar je bilo več kot mesečni načrt odpreme.

V **Jeklovleku** je novembrska proizvodnja

dosegla 65,9 odst. letnega načrta skupne proizvodnje. Načrta niso dosegali pri brušenju, saj je prišlo do okvare brusilnega stroja, kar je prineslo 35 ton izpada, ki so ga nadomestili na segmentu luščenja.

Stroji so imeli v novembru precejšnje zamude, ker niso dobili pravočasno vložka, predvsem iz Kovačnice in Jeklovleka. To je vplivalo na cene njihovih izdelkov, otežilo pa izpolnjevanje rokov in pridobivanje novih naročil.

PRODAJA

V **Metalu** so novembra prodali 5.313 ton izdelkov v vrednosti 573,5 milijona SIT. Uresničili so 95 odstotkov količinskega in 88 odstotkov finančnega načrta.

Na slovenskem tržišču so prodali 2.270,9 tone izdelkov v vrednosti 221,8 milijona SIT, na tuja tržišča pa 2.880,7 tone v vrednosti 332,1 milijona SIT in na YU trg 161,4 tone v vrednosti 19,6 milijona SIT.

V **Strojih** so v novembru presegli količinsko proizvodnjo za 13,8 odst. in s tem dosegli 71 odstotkov vrednostne realizacije. Nižjo vrednostno realizacijo je povzročila zamuda vložnega materiala iz Kovačnice.

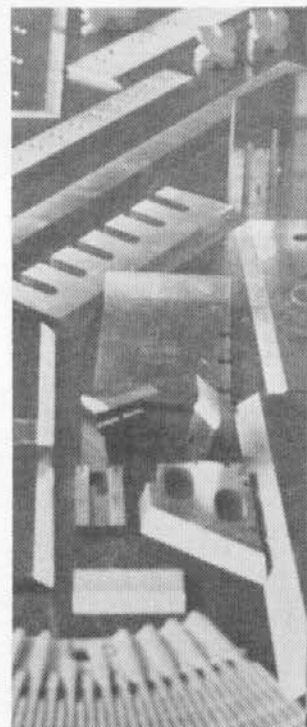
Pogodbene obveznosti pa niso izpolnili za nemškega kupca in za železarno Sisak v vrednosti 63.405,00 DEM.

UVOZ

Metal je v novembru uvozil surovin, repromaterialov in nadomestnih delov za 2,9 milijona DEM. 50 odst. devizne vrednosti so zagotovili z izvozom prek Slovenskih železarn, 40 odst. pa po kooperacijski pogodbi in le manjši delež, okoli 10 odst., prek kreditne linije LBS Kopo International, New York.

Zaradi nepravočasnih plačil za izvoz se je ustavilo tudi plačevanje njihovih nakupov prek Kopo International.

Tuji dobavitelji so jih že opozarjali, da dokler ne bodo poravnane stare obveznosti,

jim ne morejo dobavljati dodatnih količin surovin.

Jeklolivarna je v novembru uvozila za 172.216 \$ repromaterialov in rezervnih delov. Devizno financiranje so še naprej zagotavljali z rednim uvozom prek firme luenna. Težave v tem mesecu pa so imeli zaradi dolgih dobavnih rokov dobaviteljev.

STO je uvozil za okoli 51.000 \$ repromaterialov in nadomestnih delov. Devizno financiranje so zagotavljali prav tako prek luenna iz Avstrije.

Stroji so prav tako skušali zagotoviti minimalen uvoz materialov z deviznim financiranjem prek firme luenna. Se naprej so imeli težave z urgencami dobaviteljev zaradi zapadlosti faktur - nepravočasnega plačevanja.

Darinka Gradišnik
OE Statistika

ODSTOTKI DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE

	SKUPNA PROIZVODNJA TON	ODPREMA TON	FAKTURIRANA REALIZACIJA SIT	IZVOZ \$	IZVOZ SIT	SLOVENIJA SIT
	november	zbir november	november	zbir november	november	zbir
JEKLARNA	75,9	77,7	19,2	66,4	40,5	102,0
VALJARNA	72,6	70,1	76,1	67,8	100,7	80,4
KOVAČNICA	111,7	86,7	93,4	71,2	122,8	75,5
JEKLOVLEK	60,7	62,2	51,7	62,5	67,3	66,1
SŽ METAL	75,8	74,0	74,8	67,7	98,9	77,7
SŽ JEKLOLIVARNA	89,5	70,9	81,3	73,1	95,5	76,9
TSD	100,5	134,4	112,5	116,6	65,0	91,7
KALILNICA	0,0	0,0	0,0	0,0	155,8	107,5
ORODJARNA	3,3	58,6	10,3	63,1	20,5	55,1
PNEVMATSKI STROJI	88,0	82,1	81,1	83,1	70,0	76,6
VZMETARNA	47,4	56,2	52,4	58,5	78,3	74,4
SŽ STO	57,9	75,8	63,5	73,2	64,8	79,0
SŽ STROJI	59,8	88,2	61,8	85,2	73,5	88,8
SŽ NOŽI	126,4	112,3	150,4	113,9	159,3	127,6
SŽ ARMATURE	67,5	104,7	25,7	104,6	39,2	97,7

UTIHNILLO JE STOLETNO PARNO KLADIVO

Sredi decembra so v kovačnici razstavili zadnje, največje parno kladivo, ki so ga uporabljali še od prejšnjega stoletja. Na njem je letnica 1885, izročilo in listine pa povedo, da so ga pripeljali iz prevajalske železarnice.

To je bilo najtežje izmed sedmih parnih kladiv, ki so ga uporabljali v ravenki kovačnici še do lanskega leta; imenovali so ga zimar, bilo pa je 1500-kilogramsko.

Do leta 1963, ko so dobili manipulator, so kovali ročno. V ekipi je bilo šest ljudi; prvi kovač, prvi pomočnik, prvi in drugi dvigalec, drugi pomočnik in kladivovodja. Postopek kovanja je bil tak:

Odkovek so s pomočjo žerjava in posebne lopate, ki je delovala kot vzvod, najprej založili v komorno peč. To so storili tako, da sta dva kovača držala za vzvod, v zaletu potisnila lopato s tovorom v peč in jo obrnila. Ogret kos so s posebnim kavljem in s pomočjo žerjava, škripca in jeklene vrvi potegnili iz peči ter položili pod kladivo. Odkovek so prijeli s kleščami, dolgimi dva metra, dva kovača sta pomagala s posebnim drog - "priglom". Z njim sta odkovek, težak do 1000 kg, obračala, v horizontalni smeri pa sta ga premikala dvigalca s pomočjo žerjava.

Na "zimaru" - sedmici so predkovali - "foršmidali", kot so rekali stari kovači. Če so morali narediti okrogel odkovek, so na tem kladivu skovali osmerokotno obliko - "ohtant", dokončno obliko pa

so dosegli na kladivu št. 2. Bilo je še 8. kladivo - "ohtar", na katerem so predkovali orodno jeklo; iz ingotov OS ZK- 240 so kovali gredice kvadrata 100 in 120, kladivo 1 pa so uporabljali za gotovo kovanje fazonskih odkovkov.

Potem ko so dobili manipulator, je postalo delo pri parnih kladivih lažje. Odslej je bilo v ekipi pet ljudi. Njihovo delo je postalo fizično manj naporno, zato pa so bili časovno bolj obremenjeni, saj se je produktivnost kladiva na račun intenzivnejše izrabe časa kar za nekajkrat povečala.

V Kovačnici je le še malo ljudi, ki so s parnim kladivom ročno kovali. Ena redkih prič da je bilo delo pri "zimaru" res težko, je Adolf Sekavčnik. Pri parnem kladivu je delal devet let, nato je postal delovodja, leta 1990 pa vodja težke kovačnice. Zaposlil se je leta 1959, po končani Industrijski šoli. Ker je vmes služil vojaščino in ker kot delovodja in vodja nima beneficirane delovne dobe, še nima pogojev za upokožitev, medtem ko jih je večina njegovih vrstnikov že izpolnila.

Preden so to stoletno parno kladivo odstranili z delovnega mesta, sem ga ob njem fotografirala in prosila, da mi opiše napravo in delo z njo. Povedal je:

"Parno kladivo stoji na dveh kvadratnih stebrih, na vrhu je cilindar, z leve strani je dovod pare v cilindar. V sredini je batni drog, vgrajen v ovna, spodaj pa je jedro, ki stoji

na podstavku. Tam se je kovalo. Jedra smo pritrdili z zagostkami in jih po potrebi menjali. Za vodenje kladiva smo uporabljali poseben vzvod z ročico, moč kovanja smo regulirali s pomočjo ventila na parovodu. Odkovke smo dvigovali in vstavljali v kladivo s pomočjo 5-tonskega žerjava, od leta 1963 pa smo kovali s pomočjo 2000-kilogramskega manipulatorja. Na tem kladivu je bilo mogoče kovati gredice s kvadratom 300 mm. To kladivo je omogočilo zelo kvalitetno kovanje. Prekovala se je tudi sredina odkovka, zato je bila struktura jekla, skovanega s parnim kladivom, zelo dobra in enakomerna, bolj kot na avtomatskem kovaškem stroju, ki zdaj nadomešča kovanje na parnih kladivih. Žal smo morali ta orodja opustiti zaradi predragega pogonskega sredstva, vodne pare, ki smo jo dobivali iz Energetike. Čeprav smo tu kovali le najzahtevnejša orodna jekla, nismo dosegali cene, s

katero bi pokrili vse stroške, predvsem pa smo imeli premalo tovrstnih naročil."

Ko je opazoval staro, odsluženo napravo, se je ob spominu na nekdajne čase smehljaj. Kakor ni mogel skriti ponosa, da je ravenki kovač, se je v njegovem glasu poznalo tudi obžalovanje, ker se s Koroškim muzejem niso mogli dogovoriti, da bi največje parno kladivo, ki je služilo dvema koroškima železarnama, postavili med muzejske predmete.

"Njegovo mesto bi bilo ob repaču", je dejal, "saj je parno kladivo v kovaški tehnologiji prišlo na mesto vodnega kladiva - repača."

Tako menita tudi direktor Kovačnice dipl. inž. Janko Miklavc in direktor Koroškega muzeja prof. Alojz Krivograd. Prvi je obljubil, da tega parnega kladiva ne bodo razrezali, drugi pa, da bodo poiskali vse možnosti, da bo ta muzejski predmet dobil svoje mesto v muzeju.

Mojca Potočnik

NA PREVALJAH

ENERGETSKA
SVETOVALNICA

USTANOVLJENA DECEMBRA 1993

SO RAVNE NA KOR.

&

ENERGETIKA RAVNE
D.O.O.

V sredo, 22. decembra 1993, so v prostorih Kmetijsko-gozdarske zadruge na Prevaljah slovesno odprli Energetsko svetovalnico za občino Ravne. Pobudo za odprtje svetovalnice sta dala Energetika Ravne, d.o.o. in Občinski sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora, podprlo pa jo je Ministrstvo za gospodarske dejavnosti v Ljubljani.

Slovesnosti ob odprtju pisarne so se udeležili predstavniki organizatorjev, predstavnika ministrstva dipl. inž. Branko Fatur in dipl. inž. Matjaž Malovrh ter mag. Martina Šumenjak, ki vodi inštitut za uporabo zdrave energije Santa vita.

Občinski sekretar za varstvo okolja in urejanje prostora Ninoslav Godec je dejal, da je Energetska pisarna skupen projekt Ministrstva za gospodarske dejavnosti, Energetike Ravne, d.o.o. in občine Ravne, njihov cilj pa je racionalna izraba energije in manjše onesnaževanje okolja.

Direktor Energetike dipl. inž. Franc Rus je poudaril, kako pomemben je stik strokovnjakov z občani, porabniki energije. Tega se v njihovem podjetju že dolgo zavedajo, zato so že pred leti uvedli ustrezne izobraževalno-osveščevalne programe na šolah in v krajevnih skupnostih, redno pišejo v Infor-

mativni fužinar, izdali pa so tudi brošuro Ogrevajmo varčno. Dokler je bil v njihovih rokah sistem daljinskega ogrevanja na Ravnah (zgradila ga je Železarna Ravne že pred 20 leti), so energetiki nadzorovali celoten sistem in porabo energije. V blokih in stanovanjskih hišah so vgradili toplotne števec ter tako dosegli, da so ljudje začeli z energijo varčevati. S prenosom infrastrukture h Komunalnemu podjetju se je strokovni nadzor poslabšal, zato se v Energetiki Ravne, d.o.o. zavzemajo za to, da bi sistem znova prevzeli v upravljanje.

Dipl. inž. Matjaž Malovrh se je začudil, ker se v občini Ravne ljudje tako živo zanimajo za delovanje Energetske svetovalnice. To je po njegovem odraz večletnega dela energetikov, ki pa ga v Ljubljani niso poznali. Njihove izkušnje pa bi lahko s pridom izrabili pri odpiranju energetskih pisarn po Sloveniji. V svojem nagovoru je omenil, da si v Sloveniji prizadevamo ne le za varčevanje s klasičnimi viri energije, temveč tudi za izrabo virov, ki ne onesnažujejo okolja, to je bio mase, ki je imamo na Koroškem dovolj, saj je to gozdna dežela.

Dipl. inž. Branko Fatur je dejal, da v Sloveniji v primerjavi z Zahodom ne porabimo preveč energije, vendar pa iz nje naredimo bistveno manj, torej jo zapravljamo, kar pa je glede na veliko obremenjenost okolja nedopustno. Zato je svetovalno delo med ljudmi nadvse pomembno - le tako je mogoče duh resolucij, ki jih sprejemajo na svetovni ravni, udejaniti, spraviti v življenje.

Slovesnost ob odpiranju Energetske svetovalnice na Prevaljah se je razvila v živahno razpravo o možnostih izrabe energije in varčevanja z njo ter o dosedanjem delovanju strokovnjakov - energetikov na Ravnah. O tem je poročal Robert Jamšek, ki sta se mu predstavnika ministrstva še posebej zahvalila za njegovo svetovalno delo.

Nazadnje je svetovalec - dipl. inž. Andrej Žlebnik - povabil vse, ki potrebujejo kakršenkoli nasvet v zvezi z energijo, naj se oglasijo pri njem v Kovinotehni. Tam bo svetoval vsak torek in petek od 16. do 17.30 ure.

Goste je povabil, da so si ogledali energetski kotic, kjer so ravnski energetiki predstavili svoje dosedanje delovanje in izsledke ter uspehe pri varčevanju z energijo.

Mojca Potočnik

NA KLEPETU Z

A
M
E
R
I
C
A
N
K
O

Skupaj z možem, svetovalcem Carterjem, je v Slovenijo prišla tudi njegova žena - gospa Ellen D. Carter. Ni bila zgolj njegova "spremljevalka", ampak se je takoj vključila v delo - nekdanja knjižničarka, pravnica, pred koncem kariere samostojna odvetnica, sedaj upokojenka je pomagala možu pri oblikovanju zapisnikov, tipkanju poročil, zapisnikov ipd.

Bila pa je tudi pripravljena poklepetati z vsemi, ki so želeli kaj več izvedeti o ZDA ali zgolj testirati svoje znanje angleščine oziroma amerikanščine, pri čemer je treba priznati, da se je zelo trudila govoriti počasi, razločno in brez pretiranega naglasa. Svetovala je prevažalki, se pogovarjala s pravicami in obiskovala gimnazijo, kjer je dijakom pripovedovala o ameriškem načinu življenja; na koncu je privolila, da nekaj besed o njej zapišemo tudi v Informativni fužinar.

Pripravila mi je pravcato predavanje o ameriških revijah in časopisih, potem pa naš mesečnik pozitivno ocenila. Tudi ameriške firme in ustanove skrbijo za obveščanje zaposlenih, vendar je naše glasilo v primerjavi z njihovimi kar precej zajetno, zajema pa tudi "širše" dogajanje (npr. šport, kulturo). Interni časopisi ameriških podjetij imajo največ štiri strani, v njih je več fotografij, niso pa nujno bolj "barviti", kot ponavadi mislimo.

Gospa Carter je priznala, da sprva ni vedela, kje je Slovenija. Vseeno je izrabila priložnost in šla z možem v neznane kraje, o katerih je pred odhodom želela čim več izvedeti iz knjig in revij. Ob vikendih sta s soprogom prepotovala Slovenijo po dolgem in počez. Bila sta v Radencih, Portorožu, Ljubljani itd. Gospa Carter je rekla: "Slovenija je lepa dežela, ljudje pa so prijazni in niso zadržani, čeprav je jezik ovira pri sporazumevanju."

Z možem sta med dvomesečnim bivanjem pri nas živela v Šentanelu, v gostišču Marin. Uživala namreč v sprehodih v naravi, Šentanel pa nudi tudi "čudovit pogled na planine".

Gospa Carter je pokritizirala naše prehranjevalne navade: jemo veliko mesa, medtem ko v Ameriki v nasprotju z razširjenimi stereotipi o fast food - uživajo veliko več rib in perjadi ter zelenjave. Zlasti starejši ljudje bi morali paziti na zdravo prehrano.

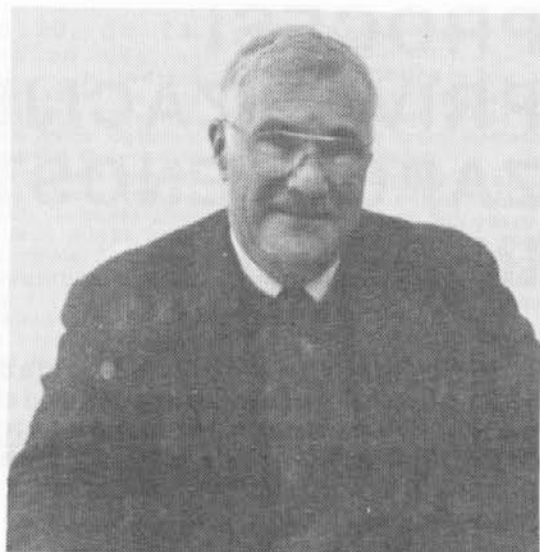
Kljub majhnosti se naši gostji koroški kraji niso zdeli dolgočasni, pogrešala ni niti kina niti gledališč ali podobnega razvedrila, ki ga nudi mesto. Carterja sta vse to lahko nadomestila po končanem delu na Ravnah, saj sta se odpravila še na potepanje po evropskih prestolnicah (Trst, Dunaj, Budimpešta, Praga).

Verjamem, da bo gospe Carter ostala Slovenija v lepem spominu, izpolnila pa se ji je tudi želja, da bi zapadel sneg.

A.Č.

AMERIŠKI SVETOVALEC V METALU

V oktobru in novembru 1993 je preživel svoje delovne dneve v Metalu na Ravnah svetovalec ameriške svetovalne službe IESC James F. Carter z ženo. Pred vrnitvijo v domovino smo ga povabili na pogovor.

■ Gospod Carter, kako vas je vodstvo Metala našlo, oziroma kako ste vi dobili zvezo z njim?

"Metal je iskal svetovalca, ki bi pomagal izboljšati vodenje in poslovanje v tej firmi. Povpraševal je pri firmi IESC (International Executive Service Corps) in računalkin je določil mene. Moram povedati, da je to prostovoljna svetovalna organizacija, ki jo podpira ameriška vlada. Njeni člani, strokovnjaki z raznih področij, pomagajo s svojimi izkušnjami in znanjem predvsem uporabnikom v nerazvitih in polrazvitih deželah. Za svoje delo ne dobivajo plačila, naročnik poskrbi le za bivanje in prevoz na delovno mesto. Sam sem se v to organizacijo včlanil, ko sem se upokojil kot direktor ene od firm LTV. Navedi sem moral, kakšna znanja in izkušnje imam in na podlagi teh podatkov me je računalkin izbral kot najprimernejšega svetovalca za Metal Ravne."

■ Kakšna naj bi bila vaša pomoč temu podjetju?

"Svoje izkušnje pri vodenju in v praksi iz primerljivih ameriških podjetij naj bi prenesel na Metal Ravne. Predvsem gre za znanje in spretnosti pri vodenju obratov, posameznih strokovnih področij in cele firme."

■ S kom ste se v Metalu srečevali?

"Sprejel me je gospod Šegol. Z njim sva najprej izdelala okvirni program za prvi del mojega obiska. V skladu s tem programom sem obiskal posamezne obrate Metala ter v pogovorih z njihovimi vodstvi skušal ugotoviti nivo vodenja in način dela v posameznih okoljih ter spoznati tehnične rešitve. Po treh tednih sem imel pogovore še z drugimi ključnimi ljudmi v podjetju, tudi z direktorjem, nato sem izdelal program dela."

Izkristalizirala se je potreba po treh dolgoročnih programih:

- obvladovanje stroškov

- terminiranje oz. izpolnjevanje rokov
- statistično obvladovanje procesa.

Programi sem predstavil vodstvom obratov in firme ter zastavil njihovo uresničevanje. V osmih do devetih tednih, kolikor sem bil tu, smo že veliko naredili."

■ Kako ste zagotovili, da bo delo potekalo naprej tudi brez vas?

"Izhajal sem iz dejstva, da obvladovanje stroškov ni le skrb direktorja in ekonomike, ampak ljudi na vseh nivojih. Stroške morajo obvladovati na vsakem posameznem strokovnem mestu in obratu - povsod smo določili odgovorne osebe za to. Tako smo oblikovali vodstvene time, ki bodo pozneje dosegli zniževanje stroškov."

■ Kaj pri nas povzroča tako velike stroške - v čem se razlikujemo od ameriških podjetij?

"O stroških je veliko podatkov, vendar so slabo organizirani in razporejeni, tako da je težko jasno opredeliti, kje so glavni problemi."

Imate zelo dobre tehnološko-tehnične rešitve proizvodnje jekla. Veliko število podatkov o stroških pa bi bilo treba obdelati tako, da bi lahko direktorji obratov in vodji področij določili ključne možnosti za njihovo zmanjševanje. Vidne možnosti so: izboljšanje izplena, zmanjšanje specifične porabe energije, zmanjšanje ponavljanj v obdelavi, kar bo pripomoglo tudi k boljšemu terminiranju.

Dejavnosti za izboljšanje terminiranja so se v Metalu začele že pred mojim prihodom. Analizirali so vzroke prevelikih zaostankov in opravili korekture za že sprejeta naročila. Pomembno je, da je proizvodni in poslovni proces tako organiziran, da pride vsako naročeno blago pravočasno do kupca. Tisti, ki sprejema naročila, mora razpolagati z računalniško podprtimi podatki in poznati pot izdelka skozi proizvodni proces."

■ Kaj je statistično obvladovanje procesa?

"To je program, ki je za Metal zelo pomemben. Omogočil bo, da bo delavec, ki opravi operacijo, lahko opravil tudi korekturo operacije, da bo tako dosegel pravo kakovost izdelka. Izboljšanje obvladovanja procesov pomeni manj zamud in zaostankov, manjše stroške, večje zadovoljstvo kupcev."

Statistično vodenje procesa je sistem, ki je namenjen neprekinjenemu izboljševanju stanja in se vključuje v že sprejeto strategijo TQM in standardov ISO. Ne le, da izboljševanje omogoča, temveč zanj jamči."

■ Kdo bo odgovoren za uresničevanje programov?

"Za vsak program smo določili vodja in člani tima. Za obvladovanje stroškov je odgovoren direktor Stanko Petovar, za terminiranje Jože Šegol in za statistično vodenje procesa Blanka Kaker."

■ Kakšni so vaši občutki pred odhodom z Raven? Ste bili uspešen svetovalec Metalu?

"Delal sem z ljudmi, ki so bili odprti in sprejemljivi za moje predloge in so tudi sami želeli izboljšati stanje. Podlaga za programe, ki sem jih oblikoval, je bila že pripravljena."

■ Kaj menite o Metalu Ravne?

"To je firma z bogato tradicijo proizvodnje kvalitetnih, specialnih jekel, vendar z omejenimi viri financiranja. Vodstveni kader je razmeroma mlad in ima vse možnosti, da se razvije v močan vodstveni tim. Zelo pomembno za poslovni uspeh Metala pa je, da bi imel prodajo in nabavo strateških surovin znotraj firme."

■ Kakšne so možnosti Metala v prihodnosti?

"V vsakem primeru bodo programi, ki smo jih zdaj zastavili, pomagali k izboljšanju poslovnih rezultatov. Ni skrivnost, da so svetovne zmogljivosti za proizvodnjo jekla prevelike. Metal ima svojo nišo v trženju specialnih, kvalitetnih jekel. Povečati je treba obseg prodaje in s tem proizvodnje, da bodo zmogljivosti bolj zasedene. Na to ima seveda vpliv cena - strošek proizvodnje."

SedANJI vodstveni tim ima vse možnosti, da obvlada kompleksno trženje. Proces ne bo lahek in ne kratkoročen. Vendar Metal ima prihodnost."

■ Kaj bi v Ameriki storili s tako tovarno?

"Tudi tam je ne bi zaprli, ker ima tržne možnosti. Nujne pa so inovacije in investicije za zmanjšanje stroškov ter ponovna preverba števila zaposlenih - glede na produktivnost. V Ameriki bi tudi budno spremljali dogajanje v konkurenčnih firmah."

■ Kakšni so vaši vtisi o Sloveniji?

"Tu sva bila z ženo, ki je z menoj sodelovala, imela pa je tudi lastne opravke. Videla sva precej slovenskih krajev, vendar moram reči, da je zame najlepši Sentanel, kjer sva ta dva meseca prebivala. Tu je čudovita, spektakularna, izjemno lepa pokrajina, kjer imaš vtis, da se narava spreminja kar naprej, vsako uro. Tudi ljudje so odprti in prijazni, žal je bil med nami včasih nepremostljiva pregraja jezika. Sicer pa sem pri vas našel veliko prijateljev in vesel sem, da sem lahko ravno vam pomagal s svojim znanjem. V Slovenijo se bom še vračal."

Gospod Carter, hvala vam za vse, gospodu Šeglu pa za pomoč pri pogovoru."

Mojca Potočnik

PROCESI PRIVATIZACIJE, ZAPOSLENOST IN DELO

V Portorožu je od 2. do 3. decembra 1993 potekal posvet kadrovskih delavcev, na katerem so znani strokovnjaki iz Slovenije govorili o sodobnih trendih pri procesu privatizacije v povezavi z zaposlenostjo in delom.

Za sedanjo fazo lastninskega preoblikovanja je z vidika vpliva na zaposlovanje in delovno-pravni status značilno predvsem dvoje:

- sedanja zakonodaja, ki zaposlenim in občanom onemogoča poseganje in vplivanje na program lastninskega preoblikovanja

- nekatera določila v zakonih in podzakonskih aktih vplivajo na krčenje proizvodnje in drugih poslovnih dejavnosti, kar se bo odražalo pri gibanju zaposlenosti ter optimizacije stroškov dela, kar je z vidika lastništva in kapitala razumljivo.

Z vidika moči oziroma sodelovanja delavcev je pri lastninskem preoblikovanju podjetij pomemben zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju.

Kakšen bo vpliv lastninskega preoblikovanja na delovanje kadrovske službe?

V procesu pridobivanja znanega lastnika morajo kadrovska služba in izvajalci volje lastnika sedaj razmišljati in delovati predvsem z vidika:

1. profita
2. strategije
3. kontinuiranega razvoja.

V primerjavi z izračunavanjem vrednosti na drugih področjih (npr. proizvodnja) je na kadrovskem področju analiza stroškov izjemno težavna, saj smo v večini primerov prisiljeni sami objektivno določati vrednosti posameznim elementom, ki niso neposredno merljivi in so odvisni od več dejavnikov.

Za kadrovske funkcije ne more, prav zaradi težke merljivosti, veljati načelo, kot pri drugih poslovnih funkcijah, da mora investirani denar povrniti investicijo plus stopnjo profita. Profit se pri kadrovski funkciji ustvarja z minimaliziranjem stroškov kadrovskih programov oziroma dejavnosti. Profit se kaže na daljši rok, z uresničevanjem načela: **pravi človek na pravo delovno mesto.**

Pri tem je temeljni resurs znanje. Ko se spremenijo strateški cilji, tehnologija, so potrebna nova znanja za doseganje profita in ciljev podjetja.

Posebej pomemben je trg delovne sile. Tega v poenostavljeni obliki lahko definiramo kot prostor, kjer se srečujejo ponudba in povpraševanje. "Povpraševanje opredeljujeta dva osnovna dejavnika, in sicer: gibanje produktivnosti na zaposlenega in gibanje proizvodnje. Povečanje produktivnosti zmanjšuje potrebe po kadrih, rast proizvodnje pa jih

ob nespremenjenih ostalih pogojih povečuje" (J. Puhar, Revija za planiranje).

Seveda se postavlja vprašanje usklajenosti med zakonodajo, ki uravnava trg delovne sile, in pa zakonodajo s področja lastninskega preoblikovanja in pridobivanje znanega lastnika. Na tem področju bo treba še precej narediti.

Kadrovska služba bo imela tudi poseben pomen pri reševanju sporov med delodajalci in sveti delavcev. Potrebna bo velika strokovna usposobljenost za oblikovanje arbitraž in za strokovno podporo njihovega dela.

V Sloveniji je bilo v postopkih lastninskega preoblikovanja čutiti močnejši odpor proti investicijskim družbam oziroma skladom, ki naj bi prevzeli dejansko kontrolo nad podjetji. Dejanska moč investicijskih skladov naj bi se opazila šele v primerih, ko podjetje slabo posluje in so nujni posegi samih lastnikov.

Pretirano poudarjanje zgolj upravljaljskih funkcij je v primeru razpršenega lastništva zmotno, saj sama uprava neodvisno od delničarjev prevzema pomembne upravljaljske in vodstvene funkcije, ki niso neposredno odvisne od volje lastnikov.

Navedeni trend zakonskega urejanja bo zahteval od strokovnih služb pri delodajalcih sprotno spremljanje novo uveljavljenih zakonov na posameznih področjih, pri čemer bodo v prehodnem obdobju zaradi parcialnih sprememb in novosti v posameznih zakonih, ki se ne sprejemajo časovno usklajeno, potrebni večji strokovni napor pri reševanju vprašanj, povezanih z delovno - pravnim statusom zaposlenih.

KULTURA

KULTURNA KRONIKA

Prvi teden novembra je bila v Galeriji Grad na Ravnah razstava vojnih fotografij Alojza Krivograda - Futyja. Ob njih so bili razstavljeni izdelki stanovančev begunskega centra v Mežici.

Od 12. novembra do 12. decembra je bila v Galeriji Grad na Ravnah odprta razstava del Gregorja Lipovnika - Rutnika s Tolstega vrha. Bil je preprost kmet, ki je živel od 1889. do 1969. leta in je ustvarjal v duhu ljudskega izročila.

Gregor Lipovnik

Sveti Frančišek Asiški

Rezljal je kipe iz lesa, in to na podlagi slikovnih upodobitev. Njegova dela so preprosta, vendar se v njih zrcali notranja plemenitost avtorja. Rutnik je zgradil več kapelic, življenjski spomenik pa si je zgradil s cerkvico, ki jo je v celoti sam opremil z oltarji in kipi.

Z razstavo njegovih najboljših del je Koroški muzej Ravne na Koroškem proslavil 40-letnico svojega obstoja.

27. novembra je bila v kulturnem domu na Ravnah zadnja abonmajska predstava za leto 1992/93. Prevaljski osnovnošolci so pod vodstvom Studia 90 uprizorili igrice Žarka Petana Obtoženi volk.

5. decembra je bil pri Marinu v Sentanelu kulturni večer. Brali so pesmi

rojakinje Majde Senica, vmes pa so peli Sentanelski pavri.

11. decembra so v Nami na Ravnah odprli razstavo krajinskih slik Mojce Kovač in izdelkov iz viter njenega očeta Franca Havleja.

Med božičnimi in novoletnimi prazniki je Kovačeva razstavljala tudi v avli upravne zgradbe Železarne Ravne.

16. decembra so v Koroški osrednji knjižnici predstavili knjigo Prežihov Voranc, zbornik prispevkov s simpozija ob 100-letnici rojstva.

V kulturnem sporedu so sodelovali Oktet TRO s koroškimi pesmimi in recitatorja Jure Berložnik in Miran Kovač, dijaka gimnazije Ravne, knjigo pa so

predstavili uredniki prof. Janez Mrdavišič, dr. Jože Pogačnik in dr. Bernard Rajh, ki je spregovoril v imenu izdajatelja - Kulturnega foruma Maribor. Zbornik o Prežihu je izšel kot prva knjiga zbirke Piramida.

17. decembra je bil v športni dvorani na Ravnah prednovoletni koncert Pihalnega orkestra ravnanskih železarjev pod vodstvom Srečka Kovačiča iz Maribora. Predstavili so zahteven program skladb evropskih in ameriških avtorjev in z njimi navdušili številne poslušalce. Po menjavi generacij je tako ravnanski pihalni orkester znova stopil na pot lepega in uspešnega igranja, kar njegovi poslušalci in občudovalci toplo pozdravljajo.

Od 20. do 23. decembra so bile na Prevaljah prireditve Božičnega tedna. Na vrtu gostišča Rifel so gledalci lahko videli igrice Obtoženi volk, komediji O, vrba in Stonoga, ki je imela samo 99 nog, nastop plesne skupine in poslušali Dekliški zbor Koroške. Med mlade obiskovalce je prihajal Božiček.

23. decembra je bila v ravnanskem kulturnem domu prva predstava gledališkega abonmaja 1993/94. Mestno gledališče Ljubljansko je

uprizorilo gledališko parodijo Klinika Tivoli d.o.o.

26. decembra je bila v Kotljah zaključna predstava burke Zmeda nad zmedo, ki jo je uspešno igrala domača gledališka skupina.

Na štefanovo je bil v ravnanski farni cerkvi koncert adventnih in božičnih pesmi. Pel je župnijski mešani zbor pod vodstvom Monike Plesčenjak, na orgle je igrala Ingrid Mager, na flavto pa Ana Potočnik.

M.P.

NOVE KNJIGE

V KOROŠKI OSREDNJI KNJIŽNICI RAVNE

- Bajt, D.: Pišem, torej sem. - Maribor : Obzorja, 1993
 Bauer, W.: Lexikon der Symbole. - 14. Aufl. - Wiesbaden : Fourier, 1993
 Breuer, H.: Atlas klasične in moderne fizike. - Ljubljana : Državna založba Slovenije, 1993
 Cvetek, S.: Visokošolski kurikulum : strategija načrtovanja, izvedbe in evalvacije študijskih programov. - Maribor : Dialog, 1993
 Durkheim, E.: Samomor ; Prepoved incesta in njeni izviri. - Ljubljana : SKUC, 1993. - (Studia humanitatis)
 Farfallo, A. - R. Marcialis : Italijanska kuhinja. - Maribor : Obzorja, 1993. - (Veliki priročniki)
 Glueck, A. - H. Magel : Podeželje - vrt prihodnosti : nove možnosti. - Komenda : Glavarjeva družba, 1993
 Gradišnik, J.: Slovensko ali angleško? - Celje : Mohorjeva družba, 1993
 Hauc, A. - J. Kovač - B. Semolič : Projektno organiziran strateški management. - Maribor : Ekonomsko-poslovna fakulteta, 1993
 Hillier, M. - D. Miller : Božič. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1993
 Israel, L. - T. Buzan : Moč možganov za otroke : kako se v hipu preleviš v genija. - Ljubljana : Artur, 1993
 Jurkovič, I.: Windows za vsakogar. - Izola : Desk, 1993
 Kemija : splošni priročnik. - Ljubljana : Tehniška založba Slovenije, 1993
 Logar, T.: Slovenska narečja. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1993. - (Cicero)
 Maliqi, S.: Albansko gandhijevstvo na Kosovu. - Celovec : Salzburg : Wieser, 1993
 Meyer, F.: Handbuch der Ornamentik. - Stuttgart : Parkland, 1993
 Mežnar, D.: Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju. - Ljubljana : Uradni list Republike Slovenije, 1993
 Mihelič, D.: Hazard. - Koper : Zgodovinsko društvo za južno Primorsko, 1993
 Parker, J. - D.: Velika šola astrologije. - Ljubljana : Slovenska knjiga, 1993
 Podjetništvo, politika podjetja in management. - Maribor : Obzorja, 1993
 Predpisi o socialnem varstvu. - Ljubljana : Uradni list Republike Slovenije, 1993
 Retar, I.: Športni marketing ali... kako tržiti šport. - Koper : Polo, 1992
 Simmel, G.: Temeljna vprašanja sociologije : individuum in družba. - Ljubljana : SKUC, 1993. - (Studia humanitatis)
 Slovenija iz zraka. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1993
 Skrb za Zemljo : strategija za življenje po načelu trajnosti. - Maribor : Aram, 1993
 Sinkovec, J.: Temeljni akti in pogodbe o ustanavljanju gospodarskih družb. - Ljubljana : Uradni list Republike Slovenije, 1993
 Tryckare, T.: The Lore of Sportfishing. - New York : Crescend, 1993
 Tuji kapital na Slovenskem. - Ljubljana : Slovenska matica, 1993
 Zakon o gospodarskih družbah s komentarjem. - Ljubljana : Gospodarski vestnik, 1993
 Zorman, M. - S.: Microsoft DOS 6.0. - Ljubljana : Atlantis, 1993
 Znidaršič - Kranjc, A.: Planirani stečaj? : značilnosti, razlogi, koristi in škoda v stečajih slovenskih podjetij. - Radovljica : Didakta, 1993

Izbor: Darja Molnar

REKREACIJA IN ŠPORT

ODBOJKA

Drugi del prvenstva v 1. slovenski ligi se je pričel že 8. januarja, tako da so imeli odbojkarji le tri tedne počitka po končanem jesenskem delu. Fužinar je bil po prvem delu uvrščen na 10. ali zadnje mesto na lestvici, to pa ni presenečenje, saj Ravenčani nastopajo z močno pomlajeno ekipo. Fantje trenerja Ivartnika so "jeseni" dobili le eno tekmo, in to doma proti Topolšici s 3:1, ostale dvoboje pa so izgubili. Dve tekmi, in to doma proti Granitu Preskrbi in Minolti Bledu, so Fužinarjevi odbojkarji izgubili dokaj nesrečno, s 3:2, šele v skrajšanem petem nizu.

Druga ekipa odbojkarjev Fužinarja je pod vodstvom trenerja Bojana Pavlinca uspešno nastopala v 3. slovenski ligi - vzhod. Naši mladi odbojkarji, med njimi

niki. Na turnirju ženskih ekip so bile najboljše igralke Partizana Ravne pred ekipo OŠ Koroški jeklarji in Strojnsko Reko. Nastopilo je 6 ekip.

PLAVANJE

Decembra lani so Fužinarjevi plavalci in plavalke nastopili na dveh pomembnih tekmovanjih. Na Miklavževem mitingu v Ljubljani, ki je bil 4. decembra, se je med kadeti najbolj izkazal Primož Abraham, ki si je priplaval dve prvi mesti. Spela Fras je bila med pionirkami najboljša v svoji starostni kategoriji, saj je za uspešen nastop na 500 m kravl in osvojeno 1. mesto prejela posebno priznanje. Poleg tega je bila Frasova še enkrat druga in enkrat četrta. Marko Suler je med dečki osvojil 1. mesto na 50 m kravl in bil 2. še v disciplini 50 m

SMUČARSKI SKOKI

Delavci SSK Fužinar so 18. in 19. decembra lani vzorno organizirali tekmovanje v smučarskih skokih za pokal cockte. Na 60-metrski skakalnici v Dobji vasi se je zbralo 65 tekmovalcev iz 14 slovenskih klubov. Največ uspeha so imeli mladi skakalci iz Triglava Kranj in Tržiča, od naših pa se je najbolje uvrstil Iztok Verđinek. Prvi dan tekmovanja je bil med dečki do 15 let 11., med dečki do 14 let pa 5. Drugi dan, ko je potekalo tekmovanje mladincev, se je od koroških smučarjev skakalcev najbolje uvrstil Gorazd Robnik iz Mislinje - na 13. mesto, Iztok Verđinek pa je bil 29.

Fužinarjev kombinatorec in član slovenske reprezentance Erih Pečnik je v decembru nastopil na tekmi za svetovni pokal v St. Moritzu v Švici in osvojil 61. mesto.

KEGLJANJE

V obeh prvih slovenskih ligah so prvenstvo prekinili 4. decembra lani in doslej odigrali 12 kol. Moška ekipa Fužinarja je trenutno na 5. mestu na lestvici med 10 ekipami, z lepimi možnostmi, da se v ligi tudi obdrži. Naši kegljači so se posebej izkazali v novembru, ko so zapovrstjo dobili tri tekme doma. Tako so premagali Rudarja iz Trbovelj, Donit Medvode in Žalec, medtem ko so ostali pričakovano brez točk na gostovanjih pri dveh najboljših ekipah v ligi - mariborskem Konstruktorju in Gradisu v Ljubljani.

Ženski ekipi Fužinarja se ne obeta nič dobrega. Po 12 kolih so trdno na zadnjem, 10. mestu na lestvici in jim grozi izpad iz družbe najboljših slovenskih kegljaških ekip. Kegljavke Fužinarja v sedmih kolih niso uspeli niti enkrat zmagati, prvo točko so osvojile šele na gostovanju pri Konstruktorju v Mariboru. Kasneje so doma premagale še prevaljski Korotan in imajo trenutno le 3 točke. Prvenstvo se bo v obeh ligah nadaljevalo 29. januarja.

Na 5. memorialu Ota Hafnerja na Ravnah je nastopilo nad 100 kegljačev in kegljavk. Pri moških je zmagal reprezentant Boris Benedik iz Ljubljane z 947

keglji, pri ženskah pa Prevalčanka Majda Verbole s 450 keglji. Lep uspeh je dosegel tekmovalac Fužinarja Silvo Belaj, ki je osvojil 3. mesto in podrl 917 kegljev.

ALPSKO SMUČANJE

Prvega veleslaloma FIS pri nas v letošnji sezoni, ki je bil v Črmošnjicah na Dolenjskem, so se udeležili tudi smučarji Fužinarja. Najbolje se je uvrstila Mateja Kraševac, na 8. mesto, Ožbi Ošlak je bil 24., Igor Zagernik pa 25.

V Italijanskem mestu Falcado je bilo ob koncu lanskega decembra tekmovanje mestnih reprezentanc v veleslalomu. Ravensko ekipo so zastopali trije in se uvrstili: Ožbi Ošlak na 9., Igor Zagernik na 15. in Simon Solero na 54. mesto.

KUNČ IN LAČNOVA NAJBOLJŠA V LETU 1993

Člani strokovnega sveta pri Športni zvezi Ravne so konec preteklega leta izbrali najboljša športnika občine Ravne za leto 1993. Že petič zapored je laskavi naslov najboljšega pripadel alpskemu smučarju iz Črne na Koroškem Mitji Kuncu. V preteklem letu sta bila njegova največja uspeha 11. mesto v kombinaciji in 17. mesto v veleslalomu na svetovnem prvenstvu v Morioki na Japonskem. Poleg tega je bil Kunc lani tudi državni prvak v veleslalomu, slalomu in v kombinaciji. Na tekmi za svetovni pokal je v obeh omenjenih disciplinah dosegel 21. mesto, ob koncu preteklega leta pa je prijetno presenetil še z 9. mestom na veleslalomu za svetovni pokal v italijanski Alta Badiji.

Športnica leta občine Ravne je smučarska tekačica iz Črne Nataša Lačen. Kot stalna članica državne reprezentance se je udeležila svetovnega prvenstva v nor-dijskem smučanju v Falunu na Švedskem in uspešno zastopala naše državne barve. Poleg tega je Lačnova lani osvojila naslov državne prvakinje v tekni na 10 in 15 km v prostem slogu ter na 5 km v klasični tehniki.

Najboljše ekipe v občini tokrat člani strokovnega sveta iz nerazumljivih vzrokov niso izbrali, čeprav so bili možni kandidati kegljači in odbojkarji Fužinarja, oboji pa so v lanskem prvenstvu prve slovenske lige osvojili zelo dobro 5. mesto.

Ivo Mlakar

so nekateri še pionirji, so v jesenskem delu prvenstva osvojili 12 točk in pristali na 6. mestu med dvanajstimi ekipami. Na čelu lestvice sta ekipi Domžal in Turbine iz Selnice. V tej ligi se bo prvenstvo nadaljevalo 5. februarja.

Ob koncu preteklega leta sta bila na Ravnah rekreativna novoletna odbojarska turnirja, ki ju vselej pripravi Športna zveza Ravne. Pravico nastopa so imeli le neregistrirani igralci in igralke. Med petimi moškimi ekipami so zmagali odbojkarji Dobrij pred Lešami in Koroškimi odbojarskimi sod-

hrbno, Tanja Merzdovnik pa je osvojila 4. in 5. mesto.

Na memorialu Toneta Božiča v Mariboru se je 18. decembra lani zbralo kar 420 mladih plavalcev in plavalk. Od Ravenčapov je bil najboljši Matjaž Cepelnik, ki je v kategoriji starejših dečkov osvojil 1. mesto na 100 m prsno s časom 1:12,77 in dobil posebno priznanje. Poleg njega so se od plavalcev in plavalk Fužinarja z uspešnimi nastopi odlikovali še Anja Srebotnik, Spela Fras, Lidija Breznikar, Tonja Kos in Tanja Kumprej.

KADROVSKA GIBANJA

Število zaposlenih v družbah, naslednicah Železarn Ravne, se še naprej zmanjšuje. Novembra nas je bilo 4329 (oktobra npr. 4335), decembra pa 4308. Stanje ob koncu meseca je bilo naslednje:

Družba	November	December
METAL	1113	1113
JEKLOLIVARNA	341	342
ARMATURE	197	197
STO	559	565
STROJI	505	504
NOŽI	193	192
ENERGETIKA	102	104
VIP	287	286
POSLOVNI SERVIS	151	148
TRANSLOG	131	127
DE PROFUNDIS	101	99
ZAŠČITA	118	117
LOGISTIČNI CENTER	531	514

FLUKTUACIJA

SKLENITVE DELOVNEGA RAZMERJA

Novembra so družbe zaposlile 12 delavcev, od tega 9 pripravnikov (1 z visoko izobrazbo - dipl. inž., 2 s srednjo in 6 s poklicno šolo), 2 delavca sta sklenila delovno razmerje za določen čas, 1 pa se je vrnil iz TO.

Do 23. 12. 1993 so družbe zaposlile 7 delavcev: 1 KV kuharico za določen čas (De profundis), 4 pripravnik - 2 s srednjo, 1 z višjo in 1 s poklicno šolo (Metal, STO) ter 2 delavca, 1 sta se vrnila iz TO (Metal).

PRENEHANJE DELOVNEGA RAZMERJA

Novembra je delovno razmerje prenehalo 18 delavcem:

- 16 jih je odšlo sporazumno z odpravnino (TP)

- 1 delavka se je invalidsko upokojila

- 1 delavec je umrl.

Decembra pa je iz železarskih družb odšlo 28 zaposlenih:

- 11 delavcev se je invalidsko upokojilo

- 1 delavec je bil starostno upokojen

- 8 delavcev je odšlo sporazumno z odpravnino

- 1 delavec je odšel sporazumno

- 5 pripravnikom je potekel pripravniški staž

- 1 delavcu je poteklo delovno razmerje za določen čas

- 1 delavec je umrl.

(Po podatkih OE Zaposlovanje
pripravila A.C.)

FRANC MOČIVNIK 1966 - 1993

Poslavljam se od našega sodelavca Franca Močivnika. Besede ob takem slovesu so vedno težke. To ni le ime in priimek, to je slovo od našega človeka, sodelavca, ki smo ga videvali dneve, tedne, mesece in leta, mladega fanta, zato je še težje najti prave besede.

Na misel mi prihajajo utrinki posameznih srečanj z njim, v hali, na piknikih, ob razgovorih. Vsakdo od nas ga je poznal drugače in tak nam bo ostal v spominu.

Cez nekaj dni bi dopolnil 27 let in veselil se je že pričakovane rojstnega dne. To naj bi bila lepa, brezskrbna leta. Pri njem pa ni bilo tako. Mladost na revni kmetiji in zgodnja izguba staršev sta bili težki preizkušnji za mladega človeka. Pa to ni pustilo sledi na njem. Vsaj na zunaj ne. Drugi del njegovega življenja je potekal v železarni, kjer je delal celih 8 let, vseskozi pri Nožih, kot ravnalec. Izkazal se je za sposobnega, izjemno pridnega in vestnega delavca. Takega so ga cenili vsi nadrejeni.

Pa ne le kot delavca. Nikoli nejevoljen ali godrnjav, vedno s posebnim nasmeškom v očeh, je bil kot svetel žarek med sodelavci. In takega se bomo spominjali in takega bomo pogrešali.

Čeprav tako mlad, je imel že velike in resne načrte, kako bo sam uredil kmetijo. Vanjo je vlagal večino pošteno in težko zasluženega denarja. Hitel je z nakupi, kot da mu zmanjkuje časa in kot da bi slutil, da je čas njegov največji sovražnik. Le kaj je premišljeval in tuhtal vse dolge dneve in večere sam na kmetiji? Mlad človek, ki si po naravi želi družbe. Teh svojih misli verjetno ni nikomur do kraja razkril in pokazal. In s te plati je bil kot Vorančev samorastnik, ki si z lastno trmo in trdoživostjo načrte in v gradivo budočnost. Prepričana sem, da bi uspel.

Vendar, danes smo tu in se poslavljamo od njega. Tragičen dogodek je prekinil sanje našega Francija, sanje o urejeni kmetiji, morda o družini, ki bi imela lepše življenje, kot ga je imel sam. Ne bo več hitel na šiht. Izgubili smo sodelavca, dobrega človeka.

Prigovarjala sem mu, naj si kupi dobro budilko. Sedaj ga nobena budilka več ne prebudi. Umrle so sanje našega Francija in nasmev v svetlih očeh, kot je umrlo poletje, jesen in je sneg pobelil naše koroške hribe.

Le spomin nanj nam ostaja. Ohranimo ga.

V svojem imenu in v imenu 200 njegovih sodelavcev pri Nožih izrekam sožalje njegovi sestri, babici ter ostalim sorodnikom. Naj mu bo lahka koroška zemlja!

Ivana Klančnik

ZAHVALE

Ob boleči izgubi dragega brata **FRANCA MOČIVNIKA** hvala vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem, sodelavcem Nožev Ravne in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in sveče.

Hvala tudi g. Benu Kotniku, ge. Ivani Klančnik za poslovične besede, pihalnemu orkestru ter g. župniku za opravljeni obred.

Sestra Rozka in ostalo sorodstvo

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in dedka **FRANCA POPIČA** se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali in karkoli darovali.

Se posebej se zahvaljujemo vsem patronažnim sestram Zdravstvenega doma Ravne na Koroškem ter dr. Ognjanovičevi za prizadevno skrb in nego na domu. Hvala tudi g. Ajnžu za poslovični govor, godbi in pevcem ter g. župniku za opravljeni pogrebni obred.

Vsi njegovi

Ustanoviteljica Informativnega fužinarja je bila Železarna Ravne, sedaj pa so to naslednje neposredno odvisne družbe Koncerna Slovenske železarnice: SŽ - Metal Ravne, d.o.o., SŽ - STO Ravne, d.o.o., SŽ - Stroji Ravne, d.o.o., SŽ - Jeklolivarna Ravne, d.o.o., SŽ - Noži Ravne, d.o.o., SŽ - Armature Muta, Ravne, d.o.o. in nekatere družbe spremljajočih dejavnosti: ŽR - VIP, d.o.o., Translog, d.d., TGP De Profundis, d.d., Zaščita, d.d. in Energetika Ravne, d.o.o.

Izdaja Logistični center - Informiranje. Ureja uredniški odbor:

mag. Andreja Čibron - Kodrin, Marijan Gerdej, dr. Tone Pratkanec, Sonja Smolar, Maks Večko, Mirko Vošner.

Uredništvo: glavna in odgovorna urednica mag. Andreja Čibron - Kodrin, novinarka in lektorica Mojca Potočnik, novinarka Irena Nagernik, tajnica Jelka Jamšek.

Tel: 0602 21-131, urednica int. 6305, tajništvo 6753, novinarki 6304

Tisk: Grafika Prevalje Glasilo se po mnenju Ministrstva za informiranje (št. 23/128-92) šteje med proizvode, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 %.

Zimski trenutki - ujeti v pesmi in fotoobjektiv

Josip Murn

Zima

Prešla pomlad, po bliskovo prešlo poletje
in sveti Mihael.

Po polju so pospravljeni sadovi,
listje je požoltelo, trava orjavela,
po brdih breze žalostno blešče.
Višje nad njimi bori in smreke
kot lovci mi zeleni čakajo.

Namočena

od ranega dežja je pot. Iznad vode
in črne prsti tam in travnikov
dviguje se sopar. Na desni je smrečje,
na levi gorska pot, rujava, skrita,
kot lisičja dlaka.

Tod hodimo vrhovci. Tiho vse življenje
in tih naš običaj. Poletje pride, žge in peče,
pride jesen, zapre čebele, in pride zima,
oddahne si in zapre duri naše.
Tam v zgornjici odpre si skrinjo.
Poišče sukna si in kril volnenih
in plavih toplih rut in nogavic;
obutev vzame novo si, podšito z jarcem,
kolovrat, par janjčjih rokavic in kožuh
bel, kratek in ustrojen, z rožami.
Nato pregleda kašče ...
na pod nabije jazbeca in čuka,
nabrusi še sekiro si, zaneti ogenj
in zagodrnja ...

Tam v zraku pa po snegu zadiši.

Gregor Strniša

Zima

Beli samorog snega
sredi modre noči,
bleščeč in lahak,
negibno stoji.

Po hišah je mrak
globok in bled,
le zakladi sanj
skozenj motno bleste.

Nekje daleč za njimi
spijo temni ljudje.

Visok in sam
nad temnim mestom stoji
beli samorog snega
sredi modre noči.

Simon Jenko

Zimski dan

Sonce se od daleč skriva,
vrana leta okrog hiše,
tanek veter zunaj piše,
tla pa debel sneg pokriva.

Tam na klanecu je vse živo,
vkup so iz vasi otroci,
vsak sani v premrli roci
vozi in drži se krivo.

Starec zre iz gorke hiše
in spomin se mu posili,
dni premišlja, ki so bili,
in na tihem solze briše.

